

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN.

Egész évre ... .. 482 Lei.

Fél évre ... .. 241 Lei.

Negyed évre ... .. 108 Lei.

Havonta ... .. 36 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A valorizáció közérdek.

A valorizáció problémáját alig néhány hete vetette fel az *Aradi Közlöny* és már az egész ország sajtóját és szakköreit behatóan foglalkoztatja ez a kérdés. A bankbetétek értékállandósítása és a hitellezéseknek az értékcsökkenés rizikójának elhárítása eminens közérdek, mert a normális hitelállással kapcsolatosan rendes mértékben heleződni kezd az egész gazdasági élet folyamata. A valorizáció problémájáról különösen Bucures-tiben folynak élénk eszmecserék. Bemutatjuk a „Bukarester Presse” egyik cikkét, amely foglalkozik az *Aradi Közlöny* által felvetett nagyjelentőségű problémával. A cikk a következő:

— A bankbetétek értékállandósága. Jelenleg számos aradi pénzügyintézet foglalkozik azzal a kérdéssel, miként lehetne a bankbetétek értékállandóságát biztosítani és a belföldi fizetési eszközök ingadozásától függetlenné tenni. Az eszmecserék kiindulópontját egy aradi magyar újság felhívása alkotja, amelyben azt javasolja, hogy a betétek eléréktelenedése elleni biztosításba a hitelt igénylőket is vonják be. Az aradi lap eszméjét meg kell fontolni. A bankbetétek állandó csökkenése amugy is előbb-utóbb arra fogja kényszeríteni a pénzügyintézeteket, hogy eszközt és módot találjanak arra, miként lehetne ezt a romboló jelenséget meggátolni. A mai tőkés, aki megtakarított pénzt a bankra bizza, nemcsak minimális kamatokat kap, hanem még az ellen sincs biztosítva, hogy tőkéje eléréktelenedik. Nem lehetne tehát kifogást emelni az ellen, hogy a bank révén a tőkés és a hitelt igénylők között, aki a konjunktúra minden hullámzását kihasználja és magas százaléku haszonnal dolgozik, bizonyos meg-egyezés létesüljön. Az eljárás annak alkalmas lenne, hogy a tőkének a pénzügyintézetekbe betétek formájában való visszaözlését oly mértékben előmozdítsák, amily mértékben jelenleg kénytelen több tőkés a saját kezére hitellezleteket bonyolítani és ezzel a bankoknak valósággal konkurrenciát csinálni. Ha a pénzügyintézet a hitelt igénylő bevonásával magasabb kamatokat fizet és a betétevő részére tőkéjének eléréktelenedése ellen bizonyos biztosítékot nyújt, min-

den kétséget kizárólag bekövetkezik az, hogy a pénzspekulánsok nagyobb része tartózkodni fog a saját felelősségre való operációtól és tőkéjüket a bankokra forják bízni.

Eddig a bucures-ti lap közleménye. Nagy érdekük tehát a pénzügyintézeteknek is, hogy a takarékbetétek értéke állandósítsák és ezzel megszűnjenek, vagy legálább is csökkenjen a száma azoknak a tőkésnek, akik valóságos zugpénzügyintézetekké alakultak át. Ha a betétevő teljes megnyugvással helyezheti el pénzét a takarékpénztárba és az értékdevalválódástól tartania nem kell, akkor visszavándorolnak a pénzügyintézetekhez a most részben ferde utra tévedt, részben teaurált tőkék és bekapcsolódnak a közgazdasági élet-

forgalmába. Pénzügyintézeteink ma alig vállalkoznak új fizetek kötésére, ami könnyen érthető, hiszen a régi fizetek fenntartásához se áll mindig elegendő pénz rendelkezésükre, azonban adjanak csak kellő biztosságot a pénzügyintézetekben elhelyezett tőkének, adjanak megnyugvást afelől, hogy a betett tőke nemcsak számszerűleg marad meg, hanem értékben is, meglátják, milyen szívesen helyezi el pénzét a tőkés és a pénzügyintézet számára új eszközök új erőforrások nyílnak meg. Lapunk legközelebbi számában rá fogunk mutatni arra, hogy az államérdek szempontjából is milyen jelentős a valorizáció ügye és mennyire fontos, hogy ne legyen az országban senki, aki a pénz leromlására spekulálhasson.

Vasuti forgalmi iskola Aradon.

Klépül a brád—marosillyei vonal :: Mosoiu miniszter legközelebbi programja :: Postacsomagforgalom Arad és Várad között.

Bucures-tiből jelentik: A közlekedésiügyi miniszterium megint kapott pénzt: kétszázmillió leit kerek összegben. Mosoiu miniszter a kétszázmillió hová fordításáról a következőket mondotta:

— Igen, kaptunk kétszázmilliót. De azoknak a terveknek a keresztülvitelére, amelyeket a közeljövőben fog realizálni a miniszterium, ez az összeg nem sokat jelent. — Azonban be fogjuk tudni osztani olyanformán, hogy mindenre jusson belőle s különösen, hogy az ország forgalmi helyzetének tökéletesítését fokozzuk.

Az első teendőnk lesz a forgalmi személyzet kiképzése. Erre a célra tekintélyes összeget szánunk, amelyet a kétszázmillióból ki kell fordítani. Románia egész területéről s különösen Erdélyből, a Bánságból s Bukovinából a legkiválóbb szakembereket toborozzuk össze, hogy egy minden tekintetben első rangú forgalmi kiképző iskolát szervezzünk, melynek célja az ország vasuti forgalmát egy teljesen képzett forgalmi személyzet kezébe adni. Hosszasan tanulmányoztuk az iskola elhelyezésének kérdését. Egyesek a regátban szerették volna felállítani, mások meg Bukovinában s végre is az én prozocióm győzött: a vasuti forgalmi iskola székhelye Aradon lesz.

Beszélt ezután a miniszter az arad-nagyváradi új vasuti vonalról is és a következőket mondotta:

— Mint minden új vonalon, ugy ezen is szükségessé vált egy-két lényegtelen javítás eszközlése. — Nem szabad elfelejteni, hogy ennek a fontos vonalnak a kiépítését, melynek tervét először Greceanu Demeter miniszter, akit egy balseviki bomba ölt meg a szenátusban, terjesztette a parlament elé, a lehető legnehezebb körülmények között fejeztem be. Olyan pillanatban, amidő az állam háztartása a lehető legszűkösebb helyzetben volt s a legmesszebbmenő megtakarítást kellett végezni. S ebben segítségemre volt az a kiváló mérnöki és építészeti kar, mely — mellesleg megjegyezve — javasolt erdélyi emberből áll s akinek megértésére, józanságára és intellektuális felfogására valló érdemeikért a legnagyobb elismeréssel adózom.

— A lehető legrövidebb időn belül ki fogjuk építeni a vasco—csuci vonalat s ezzel egyidejűleg a brád marosillyei vonalat, mely egyik legfontosabb forgalmi pontja lesz a környéknek. Ezzel nagyot fogunk lendíteni, az ottani ipar és kereskedelem helyzetén, mely egyre növekedve, a jó vonatok összeköttetések híján nem bír ere-

jehez mértékben kifejlődni, mert ugy a szükséges nyeresztermékek szállítása, valamint az áruforgalom lebonyolítása sokkal gyorsabb és aránytalanul olcsóbb lesz. Az ország gazdasági helyzetének a fejlesztésére, s az árak olcsóbbodására sokkal nagyobb fontossággal bír a jó vasuti forgalom, mint bármilyen politikai, vagy pénzügyi akció. Ennek az államnak munkájára van szüksége, dolgos emberek kellenek ide, s akkor minden jól fog menni. Egész miniszterségem alatt a legfontosabb céloom az volt, hogy a vasuti forgalmat megbízható, képzett és dolgos emberek kezébe adjam. Itt aztán nem válogattam sem a fajokban, sem a nemzetiségekben. Nekem egyaránt kedves volt mindenki aki munkáját teljesíteni tudta. Ezeknek az embereknek a segítségével tudtam elérni azt, hogy ma Románia vasuti forgalma a tökéletesedés útjára léphetett.

Annak idején megírtuk, hogy az arad—nagyváradi vonalon postacsomagot és podgyászt egyelőre nem lehet feladni. Most azután arról értesülünk, hogy az új vasuti közlekedésnek ez a fogvatékosága is megszűnt. Tegnap óta megindult a postacsomag és levélforgalom is az új vonalon, ami lehetővé teszi, hogy a reggel Nagyváradon feladott postacsomagok délelőtt 10 órákor már Aradon, 12 órákor pedig Temesvárott vannak. Hasonlóképpen a Temesvárott és Aradon reggel feladott postacsomagok délelőtt megérkeznek Nagyváradra.

Curzon kérdései.

(Kedvező a hangulat Párisban.)

Londonból táviratozzák: Lord Curzon angol külügyminiszter átadta emlékiratát a londoni angol nagykövetségnek, amely ismerteti Anglia szempontjait a jövőtétel és a Ruhr-válság kérdésében. A Daily Telegraph szerint ezek a szempontok a következők: 1. Mit ért Franciaország a passzív ellenállás fogalma alatt? 2. Milyen feltételek mellett és mily módon volna hajlandó Franciaország gazdasági és politikai téren módosítani a megszállást, ha a helyzet feszültségét sikerülne enyhíteni? 3. Meddig kívánja Franciaország és Belgium a Ruhr-területet megszállva tartani?

4. Hajlandó volna-e Franciaország és Belgium a megszállott területen a német iparvállalatok üzemvezetésének szabadságát visszaadni, ami nélkül a Ruhr-vidék ipara és bányái nem képesek a termelést végezni, még kevésbé a legnagyobb teljesítőképességet elérni. Az angol emlékirat azt a kérdést is felveti, hajlandó volna-e Franciaország az egész jóvátételi kérdést megfontolni, ha Németország a passzív ellenállást, amennyire a berlini kormányon mulik, megszünteti, feltéve, hogy valamennyi szövetséges kormány kívánatosnak jelenti ki a tárgyalást a jóvátétel végleges megoldására?

A Times párisi tudósítójának benyomása szerint az angol emlékirat kedvező hatást keltett Párisban. A hajlandóság megvan a békés tárgyalásokra, de úgy képzeli, hogy megelőzőleg a nagykövetek útján igyekeznek egymáshoz közelebb hozni az angol és francia álláspontot. Egyelőre az angol és francia kormány fog alkudozni Németországgal s mielőtt így megtörtént a levegő, az egész reparációs problémát napirendre lehet tenni. A Times szerint Párisban most megvan a becsületes törekvés a jóvátételi tárgyalásra. — **Baldwin és Poincaré** legközelebb találkozni fognak.

Párisból táviratozzák: A francia minisztertanács ma kezdi tárgyalni a londoni francia nagykövetnek tegnap átadott kérdőígyezközt, amely a Ruhr-kérdésben és a jóvátétel rendezésében elfoglalt francia álláspontot vonatkozólag intéz kérdéseket a francia kormányhoz.

Párisból táviratozzák: A francia sajtó vérmes optimizmussal

nézi az angol memorandum ügyét. Azt hiszik, hogy Páris és London között a jóvátétel problémáját hamarosan dülőre vihetik. Az angol kormány ezzel szemben bonyodalmas tárgyalásokat vár. Az angol munkáspárt szilárd megegyezési alapnak tekinti, a legújabb né-

Tabakovits Dusán Aradon.

Beszélgetés a magyar Devizaközpont ügyvezető igazgatójával.

Tabakovits Dusán, a magyar Devizaközpont aradi származású ügyvezető igazgatója családijegyben Aradra érkezett. Házasság van a rokonságban, ez szakította ki néhány napra nagymértékű hivatalos elfoglaltságából. Tabakovits Dusán testvéröccse Tabakovits Emil aradi műépítésznek és dr. Tabakovits György volt aradi ügyvédnek, aki nemrégiben köszönt le az újvidéki jugoszláv királyi ítélőtáblán viselt elnöki állásáról és nyitott ott ismét ügyvédi irodát. A magyar Devizaközpontnak megalakulása óta ügyvezetője Tabakovits Dusán és Magyarország gazdasági életének ezt az igen fontos irányító pozícióját fényes tehetségével tökéletesen tölti be. A magyar Devizaközpont működése egy időben hosszabb ideig tudta stabilizálni a magyar koronát és a Devizaközpont politikája akadályozta meg több ízben és a koronaesések nagyobb arányú kifejlődését és tartósságát. Tabakovits Dusán az Osztrák-Magyar Banknak volt főtitkviselője és onnan került a magyar pénzügyi politikát irányító intézmény élére. A Devizaközpont elért eredményei Tabakovits Dusán alapos tudását és szakavatottságát dicsérik.

Tabakovits Dusán Aradon a Marasesti (Kossuth)-utcában lakik nővérénél, aki **Marinkovich** iskolaigazgató felesége. Itteni lakásán fogadott, de amikor az **Aradi Közlöny** részére nyilatkozatot kértem tőle, egyszerre elzárkózott és kijelentette:

A sajtó részére lehetőleg nem nyilatkozom. Sohasem szoktam. Budapesten már így ismernek és

met ajánlatot és azt kívánja, hogy Anglia kövessen el mindent, hogy visszatartsa Franciaországot és Belgiumot olyan követelésektől, amelyek Németországot megalázzák. Egyidejűleg igyekeznek Anglia a két szövetséges álláspontjának is érvényt szerezni.

most idegenben, Aradon sem tettem:

Ekkor arra kértem, hogy csak általánosságban beszéljen valamit a magyar pénzügyi helyzetről, például a Devizaközpont szükségességéről és hatásairól. Egy pillanatig gondolkodott, rázánta magát és beszélni kezdett. Beszéde nem volt egyszerű nyilatkozat, néhány perc alatt valóságos előadást tartott a fogadószoba asztalánál. Folyékony, tartalmas előadása, amely nagyszerű szónoki készséget árult el, megtagadta az iménti tartózkodását és ezt észre is vette, mert megkért:

— Ne írja meg kérem, mind, a mit itt mondtam, sőt lehetőleg sem mit sem írjon meg.

Kérését nem teljesíthettem a megkívánt mértékben, mert érdekes nyilatkozatot adott, amellyel megvilágította a magyar korona helyzetét.

— Devizaközpontra olyan helyen van szükség, ahol a valuta még nem állapodott meg, ahol a valuta ingadozásnak, esésnek van kitéve. A devizaközpontoknak nincsen más hivatásuk, mint a valuta- és devizaforgalmat a normális szükséglet arányainak mértékében megtartani és a spekuláció kezéből ezt az üzletágat teljesen kivenni, hogy csak a normális forgalom és nem spekulatív beavatkozások irányítsák az árakat.

— Magyarországon még nem állapodott meg a valuta és amíg ez meg nem történik, addig szükség van a devizaelőzítésre. A magyar valuta azért ingadozó és azért eső irányzatú, mert a nagyhatalmak még nem készítették el

a Magyarországgal való elszámolást. Németország és Magyarország van még hátra. Németországnál a ruhrvidéki beavatkozás idézte elő a márka katasztrófáját és a külföld egy része Magyarország jóvátételi elszámolását valószínűleg kedvezőtlennek számítja Magyarország részére. Amíg tehát a jóvátétel mértékét meg nem állapították és Magyarország helyzete nem áll tisztán a világ előtt, a magyar valuta sem nyerheti el stabilitását.

— És a román valuta, méltóságos uram? — kérdeztem, amire heves szabadkozással jelentette ki, hogy felelősségteljes állásban és még hozzá idegenben nem nyilatkozhatik, így a román valuta helyzetéről nem írhatok külföldi szakértői véleményt.

Köcsy Jenő.

A magyar kölcsön ügye.

(Ujabb jegyzék a szövetségesekhez.)

Budapestről táviratozzák: A Magyar Távirati Iroda ma a következő közleményt adta ki: A jóvátételi bizottság május huszonharmadikán hozott határozatában elvben nem ellenezte Magyarország kérelmét, hogy a trianoni békeszerződés száznyolcvanadik szakaszában a Magyarország bizonyos jóvédelmeire megállapított általános zálogjog időlegesen felfüggesztessék, de hozzájárulását olyan feltételekkel tette függővé, amelyek pénzügyi körök véleménye szerint a fervebevett nemzetközi kölcsön felvételét az adott helyzetben lehetetlenné teszik. A magyar kormány erre való tekintettel a jóvátételi bizottságban képviselt valamennyi állam kormányához azonos szövegű jegyzéket intézett, amelyben utalással a fenti körülményekre és Magyarország súlyos pénzügyi helyzetére arra kéri a szövetségeseket, hasanak oda, hogy a jóvátételi bizottság újból fontolja meg és módosítsa olyképpen határozatát, hogy Magyarországnak lehetővé

Merre tart az aranyfolyam?

Európa súlyos gazdasági válsággal küzd. Állandóan náborus veszély fenyeget és senki sem tudja, mit hoz a holnap. Nem csoda, hogy napjainkban oly nagy a hamis próféták száma s különösen az olyanoké, kik a mai gazdasági rend összeomlását jósolják meg. Az utolsó évek könyvsikereinek legnagyobbika volt az, amelyet Oswald Spengler német író „Der Untergang des Abendlandes” című művével ért el.

Jobb ügyhöz méltó makacssággal ragaszkodnak a mindentéle árnyalatu kommunisták is ahhoz, hogy a kapitalizmus és a vele kapcsolatos társadalmi rendszer megbukott s most már csak az ő csalhatatlan csodaszerűk segíthet. A zavar felfordulás, pénzrosszabbítás, termelési válság egyre tart, s ezért sok ember, aki Spenglert sohasem olvasta, a kommunistákat pedig szívből gyűlöli, arra a meggyőződésre jut, hogy az összeomlás elkerülhetetlen.

Ezeknek az iparszerű és alkalmi prófétáknak az a válaszuk, hogy összekeverik a tényeket. Az európai közgazdaság minden zavar és háborus veszély dacára, a javulás útján van, bár hosszú idő telik még el, amíg ez az irányzat minden kétséget kizárólag érvényesülni fog. De ha még igaz is lenne ez a jóslás, a gazdasági visszafejlődés Európára, vagy annak egyes részeire fog szorítkozni a többi világrészek ellenben annál jobban előtérbe nyomulnak.

Nem a kapitalizmus omlik össze, hanem a vezető szerep ment át az elszegényedett Európáról más világrészekben fekvő országokra, első sorban az Amerikai Egyesült Államokra. Ez ugyan fáj dalmas tény, de ezt nem tehetjük meg nem törtéنتé azzal, ha nem vesszük tudomásul.

Szinte babonás érzés fogja el az embert, ha elolvassa az adatokat arról, hogyan áramlik a világ aranya Amerikába. Az utolsó két év

alatt az aranybehozatal 2 milliárd dollárt tett ki. Fejezzük ki ezt az összeget német márkában vagy osztrák koronában? A csillagászatban szokásos számokat kellene segítségül hívni. Az amerikai bankok tartaléka 1913-ban 700 millió, 1920-ban 2100 millió, 1922-ben 3300 millió dollár körül mozog. John Adams Brook egy híressé vált könyvében igyekezett kimutatni, hogy a világalalom az aranykészletek nagysága szerint igazodik, amerre az aranyfolyam irányul, odaszegődik az uralom is. Pedig Amerika időről-időre könnyít az aranyterhén, 1920—22-ben több mint két milliárd dollárért vásárolt külföldi értékpapírokat s ennél sokkal nagyobb összegű nyílt hitelt adott; valamely delejes erő folytán azonban, amit gazdasági tulsulya magyaráz meg az arany mégis visszafolyik hozzá.

A délamerikai államok közül Brazília, Argentina és Chile egyre fejlebb haladnak a kapitalisztikus

rend lépcsőin s Európa függőbbé válik tőlük. Az a gavalléros gesztus, amellyel Argentina az 5 millió pézós kölcsönt Ausztriának elengedte, egyuttal világtörténelmi szimbolikus tény volt, jelképe annak az elszegényedett Európa terhére végbement. Délafrika eliparosodása is óriási léptekkel halad előre. A feldolgozó ipar egyre nagyobb tért foglal, a behozatali statisztikában az iparcikkek értéke visszamegy, ellenben emelkedik a behozott munkagépek száma, ami a legbiztosabb jele az ipar önállósulásának. — Ugyanezt a fejlődési irányt igazolja India kereskedelmi mérlege, amely azért is érdekes, mert mutatja, hogy Japán és Amerika még Angliát is háttérbe szorítják a saját gyarmataiban. — Arról pedig, hogy Japán mennyire előtérbe jutott, felesleges beszélni.

Keserű tények ezek, de botorság volna elzárkózni előlük. Az aranyfolyam másfelé tart.

téssék a szükséges kölcsön mielőbbi felvétele.

Budapestről táviratozzák: A magyar Kormány elküldte jegyzékét Franciaországnak, Angliának és Olaszországnak, a Kisantant államainak, továbbá Görögországnak és Lengyelországnak együttesen, mert ezek a magyar ügyekben egy szavazatot képviselnek a jóvátételi bizottsághoz. A jegyzék szövegét csak az átnyújtás után publikálják.

Petőfi és bolgárok.

(A forradalom miatt elmarad az ünnepség.)

(Az Aradi Közlöny Budapesti tudósítójától.) A külföldi Petőfi-ünnepségek közül igen kimagaslónak ígérkezett a bolgárok centenárius ünnepélye. Már hónapok óta folytak az előkészületek, hogy minél ragyogóbban és minél méltóságosabban ünnepeljék meg Petőfi százéves születési évfordulóját. A bolgár forradalom azonban egyelőre lehetetlenné teszi, hogy ezt az ünnepséget méltó keretek között lehessen megrendezni. — Pekár Gyula, a Petőfi-ünnepségek vezetője és rendezője a következőket mondotta:

— A bolgár Petőfi-ünnepnek 17-én kellene lefolynia. A bolgár Petőfi-komite, amelynek lelke Ferencz Géza dr. tanár, a fardhatatlan és nagy tudományú turanista, a bolgár-magyar vonatkozások legalaposabb ismerője, már mindent előkészített. Kiadta illusztrált gyönyörű Petőfi-kötetét és várja a Petőfi Társaság kiküldötteinek érkezését. Ez a bolgár Petőfi-kötet 118 oldalon egészen felöleli a magyar költőkirály életét. A hírneves Arnaudot és Szlaveikot írták a bevezető tanulmányokat hozzá s ugyancsak Szlaveikot, valamint a hírneves Vazot, továbbá Andreicsin, Csiliarot, Belcsel és Milef fordították le a kötet számára Petőfinek legszebb költeményeit. En, mint a Petőfi Társaság és Turáni Társaság elnöke, Kasztner Emil dr. egyetemi magántanárt kértem fel, s biztam meg úgy a Petőfi Társaság, mint a Turáni Társaság szófiati képviselővel.

Kasztner dr. a bolgárok óhajához képest franciául fogja a magyarság üdvözlését tolmácsolni és egy jelesen koncipiált francia Petőfi tanulmányát fogja felolvasni. Kasztner kész az utra, csak az a kérdés, hogy a bolgár forradalom további fejlődése lehetővé teszi-e, hogy Szófiába eljusson. Annyi idősen nyelvű centenárius Petőfi-kötet között a bolgár Petőfi-kötet kimagasló díszes helyet foglal el.

A magyar Petőfi-ünnepélyekre vonatkozóan pedig a következő felvilágosítást adták:

— A 1100-ik felé haladunk. Kimagasló ünnepe lesz a junius 24-iki salgói ünnepély, amelyet Salgótarján közönsége rendez a Petőfi-Társaság vidéki nagygyűléseinek keretében. Förstner, polgármester,

már elkészítette azt a márványtáblát, amelyet a salgói vár bástyájába illesztenek. Ferenczy Zoltán és Szávay Gyula az ugyancsak grandiózusnak ígérkező keszthe-

Ujarad újabb hadüzenete Arádnak.

Élelmiszerügynökök izgatnak Arad ellen. — A főpolgármester elzárja Arad és Ujarad között a közlekedést. — Jelentés a kormánynak.

A hatóságok erőlyes intézkedéseinek jótékony hatása érezhető volt a mai hetipiacon. Az aradi konyhakertészek nagyrésze piacra hozta termékeit, a városi kertészetek fokozott munkájának pedig az volt az eredménye, hogy sokkal több veteményt szállítottak a városba, mint az előző napokon. Néhány ujaradi árusító is bejött Aradra és elfoglalta a régi helyét. A város vezetősége által a mácsai és ötvenesi uradalomból vásárolt termékek szintén piacra kerültek.

Ügynökök izgatnak Arad ellen.

Reggel fél hatkor már hullámzott a Piata Catedralei (Tökölly téren) a vásárló közönség. A hatósági bódé előtt nagy tömeg várta a szekérszármra hordott termékek elárúsítását. Két vagon ujbungonya is került a piacra, amelyből már 10 órakor alig lehetett kapni. A vásárlók, akik már napok óta nélkülözik a normális piacot, mindent nagy tömegben akarták beszerezni. A piac, habár a szokottnál kisebb volt, lehetőleg mindent kielégített. Figyelemre méltó egyik Aradra jött ujaradi termelő kijelentése:

— Ahogy megtudtuk — mondotta — hogy a főpolgármester enyhített a maximáláson, sőt a többi panaszukat is orvosolni hajlandó, mindnyájan beakartunk jönni Aradra. Az ottani ügynökök azonban, akik a termények kiszállításával foglalkoznak, újabb propagandát fejtettek ki Arad ellen. Néhányan beláttuk, hogy ezek az ügynökök saját érdekeikből kívánják a bojkott folytatását és bejöttünk Aradra, ahol már évek óta megszoktuk az árusítást. Reméljük, hogy a többiek is hamarosan be fogják látni, hogy semmi értelme sincs a további sztrájkoknak, a mely kizárólag az ügynököknek hajt busás hasznot.

Mindenesetre jellemző az ujaradi termelő kijelentése, amely megvilágítja a lelkiismeretlen üzérkedők munkáját. Az ügynökök munkájának ma újabb eredménye van. Gyűlést hívtak össze Ujaradon, amelyen tovább izgatták a termelőket és azt ajánlották, hogy újabb követelésekkel lépjenek Arad város vezetősége elé. Ezt természetesen abban a biztos reményben tették, hogy a város úgy is visszautasítja a követeléseket és ők tovább folytathatják az üzérkedést. A gyűlésen elfogadták az ügynökök ajánlatát és elhatározták, hogy követelik Arad város vezetőségétől a piac visszahelyezé-

lyi Petőfi-ünnepén fogja a Petőfi Társaságot képviselni. A nagy aggteleki barlangban kintempált Petőfi-ünnepély valószínűen augusztus közepén lesz.

sét a régi helyére, a maximális árak teljes megszüntetését, a termények kivitelének engedélyezését Aradmegyéből és a kilenc óra előtt való vásárlás megengedését a közvetítőknek.

Az utolsó fegyver.

Bejelentettük dr. Robu János főpolgármesternek az ügynökök Ujaradon való propagandájának eredményét. A főpolgármester a legnagyobb felháborodással ítélte el az üzérkedők munkáját és a következőket jelentette ki:

— Hivatalosan még nem értesültem az ujaradiak követeléseiről. Azonban azt előre kijelenthetem, hogy egyetlen pontját sem teljesíthetem. Szerettem volna békés úton elsimitani az Arad és Ujarad közötti ellentéteket, de ha az ujaradiak lehetetlen követelésekkel akarják kiélezni a harcot, mi is felvesszük a fegyvert. Az ujaradiaknak éppen olyan szükségük van ránk, mint nekünk öreájuk. Nagyon sok hivatalnok és munkás lakik Ujaradon, akiknek naponta be kell járni Aradra, mert itt nyertek alkalmazást. Az ujaradiak ránk vannak szorulva azért is, mert az árucikkek nagyrészt Aradon kell bevásárolniuk.

Végső esetben kénytelen leszek azzal a radikális retorzióval élni, hogy teljesen elzárom Arad és Ujarad között a közlekedést, amelynek következménye az lesz, hogy egyetlen ember sem jöhet át Ujaradról Aradra.

— Az ujaradiak harca Arad ellen bebizonyította, hogy mennyire jogosult Arad városnak az az óhaj tása, hogy a gazdasági érdek a nyugalom, a város fejlődése megköveteli, hogy Ujaradot Aradhoz csatolja a kormány. A most folyó harc minden fázisáról jelentés megy a kormánynak, aminek feltétlen következménye lesz Ujaradnak Aradhoz való csatolása. A dolog sürgössé vált, mert egyik oldalon a határ, a másik oldalon Ujarad szeparatitása visszatartja a várost fejlődésében. Ezt a kormány is be fogja látni és a régen várt rendelkezés nem késheik sokáig.

— Arad város közönségének nincs oka az aggodalomra a piac miatt. Holnapra magomhoz idéztem az összes aradi konyhakertek tulajdonosait és kötelezni fogom őket arra, hogy terményeiket az aradi piacon árussítsák.

Teljes megnyugvással vehetjük tudomásul a főpolgármester ener-

gikus fellépését. De remélhetőleg nem kerül sor az Ujarad és Arad közötti közlekedés elzárására, mert már ma jöttek Ujaradról árusítók és bizonyára a többiek holnapra jobb belátásra jutnak és behozzák Aradra termékeiket.

Hogv áll a leu?

Junius 15-én fizettek 100 lelért:

Aradon:

2.85 svájci frankot,
7.70 francia frankot,
16.80 szokolt,
3.400 külföldi magyar koronát,
3.000 tényleges magyar koronát,
4.000 belföldi magyar koronát,
52.600 német márkát,
35.500 osztrák koronát.

Párisban 8.— frankot
Budapesten 3500-3750 koronát
Bécsben 36700 osztrák koronát
Londonban 1 font 925 lei.
Belgrádban 46.50 dinárt
Newyorkban 0.52 dollárt.

A nevelő örökös.

(Egy aradi asszony múltós hagyatéka.)

Érdekes örökösödési pereskedés folyik most Aradon. Özv. Prolich Adolfné milliomas asszony a napokban meghalt. Nagy vagyont és tizenegy dus reményeket tápláló örökösöt hagyott maga után. A temetés tegnapi volt és a gyászszertartás után az örökösök izgalommal várták a végrendelet felbontását. A végrendelet tartalma, azonban tíz örökösnek keserű csalódást hozott, mert az elhunyt mind nyájuknak ezer-ezer lelt hagyományozott. A tizenegyedik azonban jól járt, mert minden vagyonát ráhagyta a milliomas özvegy. A tíz örökös nem nyugodott bele a különös végrendeletbe, mert úgy vélték, hogy valami csalafintaság történhetett. Kutatni, nyomozni kezdtek és fiderült, hogy a tizenegyedik tényleg ravasz fondorlattal szerezte meg a nagy vagyont. A következőket tudták meg:

Az özvegy asszony halála előtt két nappal egy kocsi állt meg a beteg Piata Catedralei (Tököllytéri) háza előtt. Kiszállt belőle egy zsigmondházi lakos, a tizenegyedik. Felment a lakásba, öbe kapta a már félig öntudatlan öreg asszonyt és kocsin kivitte Ujaradra. Ügyvédet hívott és diktált egy végrendeletet, amelyben az özvegy minden vagyonát rám hagyja. A végrendeletet aláíratta a beteg asszonnyal és két tanuval. Ezt tudta meg a tíz örökös a csalódást okozó végrendelet keletkezéséről. Most mind a tízen a végrendelet érvénytelenítését kérték azzal az indoklással, hogy azt az özvegy asszony öntudatlan állapotban írta alá.

A hatóságok most nyomoznak. Az eredményből majd kitűnik, hogy a kisemmizett örökösök jó detektívek voltak-e?

Irodalom, művészet

Sándor Erzsi

a Rigolettóban.

(A művész második fellépte.)

A tegnapi este is meghozta a nagy vendégművész előadását. Mindenkit lenyűgöző, csodálatos szépségű és tökéletes kulturáltságú hangja tegnap is értékének teljességében ragyogott. A *Rigoletto* pedig az az opera, amely nem sok módot nyújt női főszereplőjének szólók éneklésére és ezzel a külső siker emelésére. Sándor Erzsi a duettekben éppen úgy megmutatta nagyságát, mint amikor a külső hatások dolgában hálásabb szövegekben gyönyörködött és kápráztatót el hangjának nagyszerűségével. Hangjának finomságában annyira ereje van, hogy a leglehelet-szerűbb tolmácsolásban is érezzük azt. A művész énekelésével kifejező erő és átértett játék is párosul. — Amit adott tegnap este kifejezésben, hangban, az annyira tökéletes volt, hogy hasonlíthatatlan. Sándor Erzsit a színházat zsufozásig megtöltő közönség tegnap este is szünni nem akaró tapsal ünnepelte. Az előadás több szereplője is megtette mindent a siker érdekében. A címszerepben Róna Dezső teljes tudásával produkált jól. Kitűnő diszponáltsága hangjában és játékában érvényre jutott. Jó Rigoletto volt. A herceg szerepében Kertész Vilmos gyarapította sikereinek számát. Kövály Emilnek szép baritonja van, megérdemelné az iskoláztatást. A kisebb szerepekben Halmos Mici, Faludy Károly, Ladiszlay József igyekeztek. Gellért Pál tegnap este ismét kifogástalanul dolgozott a zenekarral, a szép munka és a jó előadás részben az ő érdeme is.

(b. l.)

* A színház heti műsora. Szombat: Hoffmann meséi, Sándor Erzsi felléptével. Vasárnap délután: Büvös kard — Csipkerózska. Este: Sárga csikó, Barics Gyula vendégfelléptével. Hétfő: Én vagyok a néni... (Charley néni.) Tompa Béla felléptével. Kedd: Szévi borbély. Sándor Erzsi vendégfelléptével. Szerda: Grächen, vigjáték csak felnőtteknek. Csütörtök: Nirschi Emilia, Kálmán Oszkár és Fleischer Pál, a budapesti Operaház tagjainak együttes koncertje. Péntek: Lakmé, Sándor Erzsi vendégfelléptével. Szombat: Zsidónő, Kálmán Oszkár és Nirschi Emilia vendégfelléptével. Vasárnap este: Árendás zsidó.

* Barics Gyula felléptével vasárnap este a Sárga csikó kerül színre.

* Arad kedvenc bonvivánja, Tompa Béla hosszú idő után hétfőn este ismét fellép a nyári színházban. Az igazgatóság egyik legbájosabb, vidám, ötletes operettjét: „Én vagyok a néni” tűzte műsorra. A darabban a színház összes elsőrendű művészei fellépnek.

* A magyar kir. operaház nagyvívű művésznője: Sándor Erzsi, akit egész héten át ünnepezt az aradi közönség, szombaton este a Hoffmann meséiben folytatja vendégjátékát. — Az első program szerint a művésznőnek ez lett volna aradi bucsujátéka, azonban a nagy érdeklődésre való tekintettel a színház igazgatósága további két esti vendégszereplésre hívta meg Sándor Erzsit. A művésznő a jövő hét keddién a Szévi borbélyban, pénteken este pedig a Lakméban lép fel. Az összes opera előadásokra jövelek a színház pénztáránál előre válthatók.

* Arad város jó gyermekei teljes számban részt vesznek a vasárnapi mesedélutánon, amelynek egyik főbb programja kétségtelenül Kubán Endre timiscarai (temesvári) lap-

ELFOGTÁK SZTAMBULIJSZTYT.

Le akarta mondani a királyt. — Megtörték a parasztok ellenállását. — Ellenkormány alakult Prágában. — Szófia élelmezési zavarai.

Budapestről táviratozzák: Az Est Szófiába küldött tudósítója jelentette: Boris bolgár király Sztambulijcsky meghívására június 8-án Szlavonicában volt. Sztambulijcsky ez alkalommal lemondásra akarta rávenni a királyt. Boris erről értesítette híveit, akik elhatározták, hogy el kell távolítani Sztambulijcskyt. Boris király nemrég atyjával, Ferdinánd volt királlyal titokban találkozott a Duna mellett egy kis helységben. Ferdinánd azt tanácsolta fiának, hogy kizárólag a régi hívekre támaszkodjék, mert csak ezek tudják Bulgáriát megmenteni.

Sztambulijcsky autóját menekülés közben baleset érte. Az üldözésére kiküldött több lovaskatona beverte a gépkocsit, az egyik katona rálőtt az autóra és a sofőrt találta el. A gépkocsi rohanva mély völgyszakadékba ért, a katonák elmaradtak és a nagy porfelhőben később nem vették észre, hogy az automobil befordult az árokba. Sztambulijcsky a gépkocsin levő barátjával a közeli erdőbe menekült és onnan gyalog eljutott Tatarsikba. Hírlik, hogy lovas és gyalogos katonaság bekerítve tartja azt a helyet, ahol Sztambulijcsky néhány száz felfegyverzett parasztjával végső ellenállásra készül. Szófiában minden órában várják elfogatásának híreit.

Rómából táviratozzák: A bulgáriai események az olasz kormányt élénken foglalkoztatják. Ugy hírlik, hogy a szófiái olasz követ legközelebb Rómába érkezik, hogy Mussolini miniszterelnöknek ismertesse az új bolgár helyzetet. A kormány megindította a diplomáciai tárgyalásokat a francia kormánnyal, hogy vajjon célszerű volna-e a bolgár események-

szervező szereplése, aki több szép mesét mond el a gyermekeknek. A mesedélután keretében kerül színre Serényi József Büvös kard és Kubán Endre Csipkerózska című meséjéteka. A főbb szerepeket Tompos Ella, Gömöri Emma, Vannay Lonci, Ágai Margit, Petrás Ella, Darvas Ernő, Ács és Kövári játsszák.

* Nagy eseménye lesz Aradnak a jövő héten: csütörtökön és szombaton a magyar dalművészet legjelesebbjei: Nirschi Emilia, Kálmán Oszkár és Fleischer Pál lépnek fel a nyári szinkörben.

* Csak felnőttek nézhetik végig a nyári szinkör szerda esti előadását. A legfinomabb és legizlesebb pikantériával átszótt német vigjáték: a Gräthen kerül színre elsőrangú szereposztásban.

kel szemben közömbös álláspontot elfoglalni?

Szófiái jelentés szerint Sztambulijcsky tartózkodási helyének kikutatására megindított nyomozás eddig eredménytelen.

Bécsi jelentés szerint az ottani bolgár követség közölte, hogy az utazás úgy Bulgária feje, mint Bulgáriában mentes minden korlátozástól. A követség a bolgár viszonyok bizonytalanságáról és az idegen vagyonok veszélyeztetéséről szóló híreket rosszindulatú koholmányoknak minősíti. Az új kormány közlése szerint egész Bulgáriában végleg megtörték Sztambulijcsky híveinek különben is gyenge ellenállását.

Szófiából táviratozzák: A bolgár távirati iroda jelenti, hogy Sztambulijcsky volt miniszterelnököt Szlavonica közelében egy Gokal nevű faluban elfogták.

Bucurestiből jelentik: Az Aurora jelentése szerint Dascalov prágai bolgár követ kijelentette, hogy az igazi bolgár kormány Prágában tartózkodik és legközelebb proklamálni fogja a bolgár köztársaságot. Ez a kormány közli az összes európai kormányokkal, hogy rövidesen elfoglalja helyét, mert az agráriusok rövidesen visszaszerzik a hatalmat. Ugyancsak az Aurora interjú közöl Obov volt bolgár földművelésügyi miniszterrel, aki reméli, hogy rövidesen visszatérhet hazájába és átveheti tárcájának vezetését. A kormány Obov részére Tirgul-Jiut jelölte ki tartózkodási helyül. Amennyiben vonakodnék a részére kijelölt tartózkodási helyet elfogadni, köteles az ország területét elhagyni. Obov két napi haladékat kért, hogy Constanzában lakó rokonaitól pénzt kérjen. Hír szerint ugyanis

Obov Bécsbe akar utazni. A kormány a kérelmet teljesítette.

Belgrádból jelentik: A szerb politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a Sztambulijcsky-párt csapatai Szófiát teljesen izolálták úgy, hogy máris élelmezési nehézségekkel küzd a főváros. A kormány fölszóltotta a lakosságot, hogy az élelmiszerekkel takarékoskodjék. A Szófiából érkező táviratok ezzel szemben teljes rendről és nyugalomról számolnak be.

Prágából táviratozzák: Hír szerint Ciril bolgár herceg és Ferdinánd volt bolgár király főudvarmestere Szófiába utaztak. Állítólag Ferdinánd volt bolgár király is Szófiába utazik, ha Ciril hercegtől kedvező híreket kap.

Aradi érettségizettek

a kereskedelmi pályán

(Milyen pályát választanak a leányok és fiuk?)

A különböző társadalmi osztályok és kenyérkereseti pályák fejlődelmének eltolódására, a pályák megélhetési szempontból való mai megítélésére jellemző fényt vet az a statisztika, amelyet az aradi katolikus főgimnázium igazgatósága állított össze. A statisztika azt mutatja, hogy a most leérettségiző leányok és fiuk milyen pályákon fogják keresni jövő boldogulásukat. A régen nagyrabecsült hivatalnoki és tanári pályákra amelyeket anno datummal a legjobb és legbiztosabb pályáknak tartottak és amelyekre a legtöbben igyekeztek, ma már nem jó pályák. Bizonyítja ezt az is, hogy a most kikerülő ifjakból alig egynéhányan törekednek ezekre a pályákra. Ellenben annál többre becsülik az ugynevezett szabad pályákat, mint kereskedelmi, orvosi, mérnöki, gyógyszerészi pályák. A fiúk közül a legtöbben a kereskedelmi pályát választották, míg a leányok közül a legtöbben a számukra a legtermészetesebbet: a férjhezmenést. Ezt a statisztika úgy jelzi, hogy tanulmányait nem folytatja. Pontosán számszerint az ifjaknak a különböző pályákra való szétválása a következőképpen oszlik meg:

Kereskedelmire 13, a gépészmérnökökre 5, vegyész-mérnökökre 2, különböző mérnökökre 3, műépítészire 1, orvosira 4, gyógyszerészire 3, katonaira 2, hivatalnokira 2, zenekre 1, iparra 1, gazdaságitira 1, gazdaságitira 1, tanáritira 1. — A leányok pályaválasztása így oszlik meg: tanulmányait nem folytatja 9, orvosi 7, tanári 2, ipari 2, hivatalnokira 2, vegyész-mérnöki 1, gyógyszerészire 1, kereskedelmi 1, iparművészeti 4, zenei 2. A lányok

MA délután 6 és fél órai kezdettel az
JUGOSZLÁV válogatott és

nál még feltűnik, hogy az orvosi pálya keresettsége mellett az iparművészeti pályára, amelyet a fiúk úgy látszik, idén semmire sem méltattak, négyen és a zenei pályára ketten mennek. Természetesen nem jelenti azt, hogy az első rubrikába csak kilenc név került, hogy később ez a szám nem szaporodhatik. A lányok nagy része, mint az eddig is történt, végül mégis a házasság biztos révén fog kikönni.

A gyűrűs ember tragédiája.

(Érdekes adatok a meggyilkolt viceházmesterről.)

Budapestről táviratozzák: A Kristóf-téri gyilkosság ügyében a rendőrség ma számos tanút hallgatott ki. A gyilkosok személyéről azonban eddig semmi pozitív adat nincsen. A meggyilkolt Bácsi György életére, és jellemére vonatkozóan azonban érdekes adatokat derített ki a nyomozás. — Több tanu elmondotta, hogy Bácsi György beteges hajlamú férfi volt, akinek ezt a szenvedélyét az egész városban ismerték. A rendőri vizsgálóbizottságnak is feltűnt a viceházmester ápolat és tisztasága, feltűnően választékos és gondozott ruházata. A finom modoru, nőies megjelenésű férfiről senki sem tételezhette fel a viceházmestert. A kofferjében jó szabású ruhákat, több selyeminget, selyem alsónadrágot, selyemharisnyákat és piperecikkeit találtak. A rendőrség ezekből azt következteti, hogy a viceházmester gyilkosai csak barátai közül kerülhettek ki. Az eddigi megállapítás szerint Bácsinak hízenkilenc gyűrűje volt, amelyek mind eltűntek. Érdekes a nyomozásnak az a megállapítása is, hogy Bácsi ékszereket nem viselt. Bebizonyosodott, hogy a gyilkosok sem a portásfülkéből, sem a házból nem raboltak el semmit. Mégis minden a mellett bizonyít, hogy betörők követték el a gyilkosságot, akik a tanuvalomások szerint már napok óta figyelték a terepet. Kikémlelték, hogy a házban a házmesteren és a viceházmesteren kívül senki sem lakik, az irodákban, műhelyekben és raktárakban pedig sok pénz és milliós értékek vannak. A rendőrorvosi vizsgálat szerint a holttest nyakán levő nadrágszíj nem okozhatott halált, ellenben a koponyájának felső részén két éles és kemény tárgytól eredő mély zúzódás van és ugyancsak zúzódások vannak a felső orrcsontján és a két szemürege között. Eddig egyetlen ember sincsen a gyilkosság ügyéből kifolyólag őrizetben.

Bonyodalnak Vidrighin visszahelyezése körül.

A temesvári főpolgármester nem fogadta el a jelentkezést. — Gheorghevioi inkább lemond állásáról.

Temesvári szerkesztőségünk telefonálja: Vidrighin Stan volt temesvári főpolgármester, csatornázási és vízvezetési igazgató dr. István Péter ügyvéddel ma megjelent a polgármesteri hivatalban és dr. Gheorghevioi Lucián főpolgármesternél szolgálattételre jelentkezett. A főpolgármester nem vette tudomásul Vidrighin jelentkezését és kijelentette, hogy ebben az ügyben újabb memorandumot intéz a belügyminiszterhez, akinek végző szavát megvárja. Dr. Coste Gyula prefektus ma kijelentette, hogy

tegnap este újabb távirat érkezett a városba, amely a belügyminiszternek azt a rendelkezését tartalmazta, hogy tekintet nélkül az eddig történetekre Vidrighin Stan vissza kell helyezni állásába. Dr. Gheorghevioi Lucián főpolgármester és Vidrighin Stan volt főpolgármester között a mai események annyira élesre állították a helyzetet, hogyha a belügyminiszter továbbra is ragaszkodik Vidrighin visszahelyezéséhez, ez esetben valószínűnek tartják dr. Gheorghevioi lemondását.

Öngyilkosság kokainnal

(Egy temesvári fiatalember tragédiája.)

Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti telefonon: Nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt ma Temesvárott. Kinszky Frigyes ismert temesvári nőszobó 33 éves fia és cégének belfüggetlő kókainnal megmérgezte magát. Csütörtök délután fél 3 órakor a Metropol-szállóban szobát kért, a fió Gurgulov Mihály portás nyitotta fel részére. A halálra szánt fiatalember ott levetkőzött, majd Fira Vazulné szobaasszonyt arra kérte, hogy azonnal telefonáljon szüleiért, mert öngyilkos lett. A szobaasszony tréfának hitte a dolgot és nem követte Kinszky intését, pedig ekkor már bevette a mérget. Este hét óra tájban Jura Katalin takarítónő lármát hallott, a négyes számú szobából kiáltottak portásért. A takarítónő henvitott és Kinszkyt habzó szájával az ágyon fekvő találta. Azonnal fellármázta az egész szállodát. Orvosért szaladtak. Elsőnek dr. Neustadt Izidor orvos érkezett meg a helyszínre, aki megállapította, hogy Kinszky nem lehet segíteni. Később megérkezett a jászvásári hatósági orvos, dr. Pinteá Vazul, aki már csak a beállott halált konstatálhatta.

Az öngyilkos fiatalember ágya mellett grammos kokainos üvegcset találtak, amelynek egész tartalmát kiürítette. Oly nagy mennyiségű volt ez a mérge, hogy ennek szádrésze is elegendő lett volna az öngyilkossághoz. Értesítették Kinszky szüleit és a rendőrséget is, amely megállapította, hogy az öngyilkos levelet hagyott hátra szüleinek, amelyben hoesánatot kérte tőlük és azt a reményét fejezte ki, hogy elegendő adag mérget vett be. Néhány sorban a feleségtől búcsuzik el. Kinszky tavaly nősült, egy bécsi leányt vett el, akit tegnapelőtt kísért Gastein fürdőbe és onnan visszajövet követte el öngyilkosságát. Tíz évvel ezelőtt egyéves önkéntes korában már egyszer öngyilkos akart lenni Kinszky, revolverrel fejbőlötte magát, de a golyó megakadt a homlokcsontján. Ez az öngyilkossága bizonyos lelki megrázkódta-

tást okozott benne és többször foglalkozott öngyilkossági gondolatokkal.

Bilinsky meghalt.

(Amikor a volt bankkormányzó Aradon járt.)

Bécsből táviratozzák, hogy lovag Bilinsky Leó volt közös pénzügyminiszter, a régi Ausztria államvasutainak volt elnökgazgatója és az Osztrák-Magyar Bank volt főkormányzója ma hetvenhét éves korában meghalt. Halálát szívbetegség idézte elő.

Bilinsky Leó lovaggal annak idején, amikor bankkormányzó volt, Aradon kedves epizód játszódott le. A régi monarchia hatalmas bankjának kormányzója Magyarországra ment az Osztrák Magyar Bank magyarországi fiókjainak inspicálására. Aradon akkor a bankfiók igazgatója Laczay Endre volt, akinek családjában már hetekkel a kormányzó megérkezése előtt beszédek a tekintélyes vezetőférfiú jöveteléről. A temesvári bankfiók meglátogatása után indult Aradra Bilinsky lovag és itt nemcsak a bankfiók tisztviselői kara, hanem Arad város és a megye előkelőségei és hatóságainak vezetői fogadták. Az ünnepélyes fogadtatás a bankfiók épületében játszódott le és ugyanitt volt Laczayék lakása is. Éppen az üdvözlő beszédet mondták, amikor kinyitott Laczayék lakásának ajtaja és a legkisebbik Laczay-fiu bujt ki az ajtóhasadékon. A kis fiúcska nem törődve az üdvözlő beszéddel és jelenlevő előkelőségekkel, odafurakodott a lengőszakkallu, impozáns megjelenésű kormányzó elé és a kezét nyugtatta ezekkel a szavakkal:

— Szervusz Bilinsky bácsi!

Egy percre megszakadt az üdvözlő beszéd. Bilinsky lovag lehajolt és mosolyogva megcirógatta a fiúcska arcát. Ez a kedves epizód bizonyára még sokáig áll a nagy közzgazdász emlékezetében.

— Elítelt lapszerkesztő. Buda-

pestről táviratozzák: Dr. Feleký Gézá, a Világ felelős szerkesztőjét Zilahy-Kiss Jenő budapesti tanácsnok ellen írott cikke miatt a Kuria két heti fogházra ítélte.

Öngyilkos magánhivatalnok.

(Idegbaj miatt a halálba.)

Tragikus halálhírről érkezett ma értesítés Oradeamareről (Nagyváradról) Aradra Székely Gusztáv magántisztviselő, az aradi Kelet hírlapiroda román fordítója, aki néhány nappal ezelőtt távozott el Aradról, főbelötte magát és megkezdte a temetkezést. Az öngyilkosságról a következőket jelenti az Aradi Közlöny nagyváradi tudósítója:

Tegnapelőtt este 10 órakor szállt meg a Rimanóczy-szállodában Székely Gusztáv aradi magánhivatalnok, aki egész napon keresztül a kávéházban tartózkodott. Rendkívül leverten és szomorúan jött este 9 óra felé a szállodába, ahol megkérte a személyzetet, hogy ha valamelyik barátja keresi, küldjék fel a szobájába. Nemsokára Drescher nevű sógora kereste is, aki mikor belépett Székely szobájába, megdöbbenve látta, hogy felült állapotban revolverrel a kezében áll az asztal előtt. Lefutott a szolgaszemélyzethez és kérte, hogy segítsenek Székely öngyilkossági szándékának megakadályozásában. Mikorra felértek a szobába, Székely már véresen feküdt a pamtagon. Beszállították a nagyváradi közkórházba, ahol dr. Papp főorvos megoperálta, azonban eredménytelenül, mert Székely néhány óra múlva meghalt.

Székely Gusztávot széles körökben ismerték Aradon. Hónapok óta mint román fordító dolgozott a Kelet hírlapirodában. Főnökétől néhány nappal ezelőtt nyolc heti szabadságot kért, mivel a háborúban szerzett ideghaljának gyógyítására a Félix-fürdőbe akart utazni. Tegnap délután telefonon felhívta főnökét Nagyváradról és oly zavart dolgokat mondott a telefonba, hogy Sándor Ivánt megdöbbenettette. Azonnal közölte a dolgot Székely áldott állapotban levő feleségével, aki miután ma a halálhírről értesült, nyomban Nagyváradra utazott. A tragikus sorsú fiatalember halála ismerősei körében igaz részvétet keltett.

Mozi.

* Az Uránia vasárnap szennációja a Gvémanthaió. A Hindu sir- emlék grandiózusan nagyszerű jelenetei, a távol Kelet minden miszticizmusa és titokzatossága elevenedik fel emlékezetünkben újra ennek a pompás filmnek látására, amelynek főszerepeit a jelenlegi filmművészet két kiváló reprezentánsa, Ressel Orla és Carl de Vogt játsza. A fansztikusan kalandos történet a „Buddháféjú gyémánt” körül fordul: nagyszerű fantáziával megcsinált, misztikus titokzatos indiai dráma, amelyben egy exotikus és fanatikus társaság valóságos hajszát rendez egy csodatevőnek hitt gyémánt után. A páratlanul érdekes film csak vasárnap látható az Urániában.

* Conan Doyle egyik legszenzációsabb regényéből készült az a filmszenzáció, amely Fekete Cezár címen pénteken került bemutatásra az Apollóban s amely pá-

óvartéri sporttelepen nemzetközi football mérkőzés a GLORIA-C.F.R. között.

ratlanul érdekes meseszövéssel, izgalmas jeleneteivel maradandó sikert aratott. Az aranyások birodalmába. Alaska jégmezőjére visz a pompás történet. Változatos és izgalmas jelenetek kergetik egymást ebben a szenzációs nagyszerű filmben, amelynek főszerepét Douglas Fairbanks játssza a mely vasárnapig marad az Apolló műsorán.

HIREK.

Eltűnt Aradon a szivar.

(Megint indokolatlan árdrágítás.) Az aradi trafikosokban különös módon van kifejlődve a telepatikus megérzés. Erre az értékes tehetségre ugyan már egy ízben ráfizettek, amikor megérezték a Cavalla cigaretta árának nem remélt változását. A csodálatos lelki sugallat megint megszállta a trafikosokat. Eltűnt a Regál, az Intim-R. M. S. és az Intim-Club és minden szivar.

Azzal a reménnyel kerestük fel a monopol revizort, hogy kérdésünkre azt a megnyugtató választ kapjuk, hogy az árak esnek. Erre a reményre feljogosított bennünket a trafikosoknak a Cavalla-cigarettaival szembeni hibás előérzete. De csalódtunk, mert kiderült, hogy most nem eszt a telepátia. A revizor kijelentette, hogy hivatalosan még nem kapott ugyan értesítést a trafikárok emeléséről, de tudomása van róla, hogy a Regál-cigaretta darabját 50 baniról 80 banira, az Intim R. M. S.-ét 40-ről 60-ra, a Dament 25-ről 40-re, a Funkcionárt 12.50-ről 25-re, a Nacionárt 7.50-ről 10 banira emelték. A Cavalla továbbra is 40 bani marad. Ezenkívül megdrágultak a szivarok is.

Az állam a monopol-cikkék árának emelésével lovat ad az árdrágítók alá. Semmisen indokolta a dohányneműek árának emelését. Az olyan államokban, ahol a rossz valuta miatt kénytelenek a monopol-cikkék árát emelni, indokolt az ilyen rendelkezés. Románia valutája azonban emelkedik. A dohányárak emelésével az állam példát nyújt arra, hogy a fontos közszükségleti cikkek árát is felemeljék. Az állam rossz példát statuál a folytonos áremelésről, mert a provonszirozott árdrágítók jogosan indokolják az áremelést azzal, hogy hiszen az állam is drágít.

— Az alispán a prefektus helyettese. A prefektúrához ma a belügyminisztertől rendelet érkezett, a melyben Georgescu János belügyi vezérfelügyelő, prefektus 25 napos szabadságának tartamára a prefektusi teendők ellátásával dr. German Joe alispánt bízta meg.

— A népszövetség és a romániai magyar kisebbség. Budapestről táviratozzák: A Nemzeti Újságot illetékes helyről arról értesítik, hogy a Havas távirati irodának az a hirdása, amely szerint a brüsszeli konferencián a Romániában élő magyar kisebbségek ügyében döntöttek volna, nem felel meg a valóságnak. A magyar-román kisebbségi kérdést a népszövetség a legközelebbi, június huszonkilencedikén kezdődő ülészakában fogja tárgyalni.

— Esküvő. Az aradi ág. evangélikus templomban szombat este 7 órakor vezetett oltár elé dr. Bogdán Virgil és neje született Szontagli Vilma leányát, Magdát, Pistel Vilmos banktisztviselő.

Mit jelent Róna Dezső bojkottálása?

Nyilatkoznak az aradi színészek. — Bojkott, amelyet nem lehet végrehajtani.

Az Aradi Közlöny mai számában részletes tudósításhoz számolt be a Színészegyesület elnöke (kolozsvári) kongresszusáról, amelyen olyan határozatot hoztak, hogy Róna Dezső aradi színigazgatót az egyesület tagjainak sorából kizárják és egyben ellene bojkottot mondanak ki. A bojkott kimondásával kötelességévé tették minden színésznek, hogy Rónával mindenemű érintkezést szüntessenek meg. Érdekesnek tartottuk megismerni az aradi szintársulat elsőrendű tagjainak véleményét a bojkott kérdésében. Megkérdeztünk többeket, hogy mit szólnak a bojkott-határozathoz és miként gondolják azt végrehajthatónak? A nyert válaszokat a következőkben összegezzük:

— A Színészegyesület kongresszusán résztvevők elhamarkodták a dolgot, amikor ilyen határozatot hoztak. Mindenekelőtt, ha vád van Róna Dezső ellen, azt fegyelmi eljárás után kellett volna megvizsgálni. A határozat helytelen már csak azért is, mert nem lehet végrehajtani. A mai körülmények között különösen nem. Vajon ad-e a Színészegyesület a társulat tagjainak kenyerét, ha bojkott alá veszik az igazgatót és ennek következtében egyikünket sem szerződettetik. Róna Dezsőnek sem a bojkott, sem a kizárás nem jelenthet valami nagy fájdalmat. Eddig reá a Színészegyesület gondoskodása csak annyira terjedt ki, hogy ő ajánlotta a koncesszió

elnyerésére a színművészeti miniszternek. De most már a színművészeti miniszter az Egyesület meghallgatása nélkül adta ki a koncessziók egy részét, tehát most már annak a Rónának, akinek csak kötelezettségei maradtak az Egyesülettel szemben és a ki amugy is a direktorok külön egyesületének volt a híve, nem sokat árt sem a bojkott, sem a kizárás. A kizárást komolyan veszik, de a bojkottot senki sem fogja betartani. Bizony az kellemetlen érzés, ha az embert valahonnan kizárják, de ez a kellemetlen érzés is elmúlik. Kár volt ilyen elhamarkodottan olyan határozatot hozni, amely alkalmas az Egyesület megbontására, különösen ebben a válságos időben. Ha tényleg nem is oszlatnák fel az Egyesületet, amit természetesen nagyon kívánunk, akkor is ez a határozat megbontja az egységet. Mert ha a határozatot komolyan veszik Kolozsváron, mi meg azt komolyan nem tarthatjuk be. Tehát az aradi színészek kénytelen-kelletlen szembehelyezkednek egy egyesületi határozatnak nevezett határozattal.

Egy színész pláne azt jelentette ki munkatársunk előtt, hogy hajlandó a világ összes szindirektorait bojkottálni, feltéve, ha ennek fejében őt akár a társadalom, akár az Egyesület hajlandó eltartani. A válságban így fest az egyesületi kongresszus elhamarkodott határozata: a bojkott.

— Lemondott a belga kormány. Brüsszeli táviratozzák: A szenátus a genfi flamand egyetemről szóló javaslatot elvetette és ezért a kormány elhatározta, hogy benyújtja lemondását. A király elhatározása még ismeretlen, de valószínű, hogy újra Theunis miniszterelnököt bízta meg kormányalakítással. A Havas távirati iroda jelenti, hogy a király elfogadta a kormány lemondását.

— Halálozás. Nemes Urbányi Béla, Arad város nyugalmazott főpénztárnoka és a Magyar Magánvasutak kölcsönös kárviselési egységének ügyvezetője az elmúlt éjjel 62 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. Urbányi Béla hosszú ideig állott Arad város szolgálatában. Felettesei, tisztviselő társai és a nagyközönség rokonszenvét vitte ki magának előzékenységgel és szorgalmas munkájával. Az elhunyt családja és kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. A temetés szombat délután fél hat órakor lesz a Bul. Carol I. 60. (Frzsébet királyné-körút 8.) számú házból.

— Temesvárról tilos a liszt és gabona kivitele. Timisoarai szerkesztőségünk jelenti: Timisoara város tanácsa ma rendeletet adott ki, amelyben Timisoara (Temesvár) város területéről minden liszt- és gabona kivitelét szigorú büntetések kiállításba helyezése mellett megtiltotta.

— Megkezdik a timisoarai (temesvári) színház építését. Timisoarai szerkesztőségünk telefonálja: Dr. Coste Gvula temesi prefektus mint jelentettük, most jött haza Bucurestiből, ahol tárgyalásokat folytatott az új timisoarai (temesvári) színház felépítésének ügyében. A minisztérium jóváhagyta a színházépítés tervét, valamint azt a megállapodást, amelyben Nicolau Avram háztulajdonos a Grand Hotel-ből 11 szoba és egy folyosó átadására kötelezi magát a színház részére. Az építkezési költségekre, amelyek mintegy tízmillió leit tesznek ki, a város kölcsönt vesz fel a Banca Nationalától. A bank vezetősége megígérte, hogy még ebben a hónapban nagyobb előleget folyósít az építkezések megkezdésére.

— Amikor nem ég az autó lámpája. Pálfi János soffőr ügyét tárgyalta ma Zih József járásbíró. A soffőr 75. jelzésű autójával az elmúlt hónapban egy éjszaka Oradeamareről (Nagyváradról) Aradra érkezett. A határnál a szolgálatot teljesítő rendőr észrevette, hogy az autó hátulso lámpája nem ég. Feljelentette a kihágási bíróságon, amely az új törvény értelmében tízezer lei pénzbüntetésre ítélte. A járásbíró előtt Pálfi azzal védekezett, hogy nem tudta, hogy lámpája nem ég és amikor ez történt, még nem volt életben a szigorú törvény. Zih bíró a büntetést ezer leire szállította le. Pálfi ismét felebbezett.

— Tanárok passzivrezisztenciája. Bucurestiből jelenti: a középiskolai tanárok országos kongresszusa tegnapi ülésén határozati javaslatot fogadott el, amelyben visszautasítja Corbalescu által készített fizetésrendezési javaslatot és elhatározta, hogy a

magánvizsgákra a tanárok nem vesznek részt, szeptember elsejétől nem tartanak előadást és a költősgvetésen felül felállított osztályokban nem vállalnak pótórákat, sőt a magánvizsgálatokra sem készítene elő.

— A temesi nemzeti párt gyűlése. Timisoaráról (Temesvárról) jelenti: A román nemzeti párt temesmegyei tagozata szombaton délután Baia Herculianán (Herkulesfürdőn) gyűlést tart, amelyen dr. Maniu Gyula is részt vesz. A gyűlésen a parasztpárt terjeszkedésének ellensúlyozását tárgyalják.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókievítő-bizottságok holnap, szombaton a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. a Fontana (Kut) utcában, a II. a Franceaza (Mozdony) és az O. Josif (Bajza) utcában, a III. a Crisan (Karolina) és a Closca (Szt. László) utcában, a IV. a Bratianu (Weitzer, János) utcában, az V. a Marasesti (Kossuth) utcában a páros oldalon, a VI. a General Berthelot (Atzél Péter) utcában, a VII. a Cercetasilor (Szt. Pál) utcában, a VIII. a Badea Cartan (Angyal) utcában és az Oituz (Illés) utcában.

— Halál a tornaórán. Egy fiatal leányka megrendítő tragédiájáról kaptunk ma délután hírt. Preizich Margit, a polgári leányiskola IV. osztályának 14 éves növendéke tornaórán volt ma délután a Str. Vulcan (Kazinczy-utcai) polgári iskola tornatermében. Jókedvűen játszódott társnőivel, egyszerre szívéhez kapott és hirtelen ájékattá vált, össze a terem közepén. A szerencsétlen leány néhány percnyi kínos vergődés után kielehte lelkét. A tragikus végű leányka holttestét szüleinek Str. Metianu (Forrav-utcai) lakására szállították. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálát régi szívbaia okozta.

— Kazánfelügyelőség Temesvárról. Timisoaráról (Temesvárról) jelenti: Sassu kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy Timisoarán (Temesvárott) kazánfelügyelőséget állít fel. A felügyelőség alá Temes-Torontál, Arad, Krassószörény- és Hunvadmegyeék tartoznak. A kazánfelügyelőség vezetője Bock János mérnök lesz. Aradon tudvalevőleg megszüntették a kazánfelügyelőséget. A kereskedelemügyi miniszter rendeletének Aradra vonatkozó szerelmes pontját az aradiak megváltoztatni kérik és a célból jelenleg folytat megbeszéléseket Zima Tibor aradi képviselő Sassu miniszterrel.

Reman L'abbé et l'abbé...
Mondem cipeș tuja!

— A lausannei konferencia. Lausannéból jelenti: A helyzet a konferencián barátságos, azonban szakítástól nem tartanak. A szakértő bizottság befejezte munkáját, amely állítólag a törökökre kedvezőtlen.

— Kamarai alelnök a kereskedők ellen. Bucurestiből jelenti: A Kereskedelmi és Inakamara tegnapi ülésén követelte Orgeidam alelnök lemondását, aki az uzsora-törvény megvalósítása alkalmával a kereskedők érdekeivel ellentétben járt el. Agi Teoderescu a bucaresti kamara elnöke szolidaritást vállalt Orgeidammal és lemondott alelnöki tisztségéről, azonban lemondását a kamara nem fogadta el. (Rador.)

— Tennis, antilop és fehérvaszon cipő ujdonságok Weinberger cipőüzletében Fischer, Eliz-palota.

Kandia
csokoládé
feltámaszthatatlan
nőségű

1/8 kg-os csomagokban is kapható.
Minden háztartásban nélkülözhetetlen.
T-13754

— Uzienele comunale Arad

Miután a prefektus ur jóváhagyta a víz- és gáz egységárának március 1-től való emelésére, valamint a mérők után megállapított övadékokra vonatkozó tanácsai határozatokat, ezeknek befizetése most már feltétlenül kötelező.

A városi üzemek igazgatósága sajnálattal állapítja meg, hogy a közönség a fizetésekkel óriási hiatalékban van és minthogy az így befolyó jövedelmek nem elegendők a napi kiadások fedezésére, a késedelmes fizetés veszélyeztetli az üzemek zavartalan menetét. A gépüzemek igazgatósága ezért felkéri a közönséget, hogy a bemutatott számlákat, amelyeket a jövő héttől kezdődőleg újlag szét fog küldeni, mindenki már csak a saját érdekében is annál is inkább hialadéktalanul fizesse ki, mert ellenkező esetben, hogy az üzemek zavartalan menetét biztosítsa és az ahhoz szükséges összegekről gondoskodhassék. Kénytelen lenne erélyesebb rendszabályokhoz nyulni és pedig a vízvezetési és csatornázási szabályrendelet 42. és 49-iki paragrafusai, valamint a gázszolgáltatásról szóló szabályrendelet 13-ik paragrafusa értelmében a szolgáltatás egvidejű beszüntetése mellett, a hátralékos összegeknek közigazgatási végrehajtás útján való beszedése iránt a szükséges intézkedéseket megtenni. 3363

— **Gondnokság alá helyezett fiatal ember.** Dobró Jenő 22 éves nagykoru fiatalember, akinek kétezer forint vagyon van, azzal a kérelemmel fordult a törvényszékhez, hogy a pazarló költségei miatt régebben elrendelt gondnokság alá helyezést szüntesse meg. A tárgyalást bizonyítás kiegészítése végett elnapolták.

— **A galsai gyilkosok fogva maradnak.** A galsai gyilkosság gyanúsítottjai a vizsgálóbíró előzetes letartóztatást elrendelő végzése ellen — mint jelentették — felfolyamodást jelentettek be. A vádtanács mai ülésén elutasította a felfolyamodásokat.

— **A szálloda tolvaja.** Ma beszéltették az ügyészség fogházába Szentesi Ilona cselédleányt, aki a Fehér Kereszt szállodában volt alkalmazva, ahol nagyobb értékű dolgokat lopott el. A cselédleány beismerő vallomást tett. Előzetes letartóztatásba helyezték.

— **Agyongázolta az iparvasut.** Ma jelentették az aradi királyi ügyészségnek, hogy Csirt János savarsini (soborsini) lakost az iparvasut elgázolta. A szerencsétlen ember itt állapottban fel akart ugrani a vonatra, megcsuszott és a kerekek alá került, melyek agyongázolták. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **Haladás-előadás** ma délután 6 órakor a Kulturpalota nagytermében.

— **Elítélték a gyilkos banktisztviselőt.** Budapestről táviratozzák: A büntetőtörvényszék ma tárgyalta Eszláry Károly banktisztviselő bűnpörét. Eszláry agyonlőtte az utcán Friewaldszky Andrást, a Wiener Kommerzbank budapesti fiókjának titkárárt. A bíróság Eszláryt öt évi fegyházra ítélte. A vádhatóságot dr. Keszler Ede ügyész, volt aradi színművész képviselte.

— **Utazásra el ne feledjünk** Diana sósborszeszt magunkkal vinni. Al-tala, egyszerű szolgálatos folytán, megmenekszünk a gyakori rosszul-kéttől.

Jelentékeny olcsóbbodás az aprított tüzfánál.

Jól bevált az új rendszer. — Beszédesebb adatok az új rendszer előnyeiről.

Irtunk már róla, hogy egy aradi fanagykereskedő cég, Kardos B. Dezső szakit a tüzfaeladás eddigi rendszerével és a súlyeladás új szisztémáját akarja meghonosítani Aradon is. Az eddigi jelek azt bizonyítják, hogy az aradi fogyasztó közönség teljesen belátta azokat az előnyöket, amelyekkel az új rendszer jár és át fog térni arra, hogy súlyszerint rendelje meg tüzelőanyagát. Előző cikkeinkben csak általánosságban mutattunk rá arra, hogy a súly szerinti eladás idő és pénzületi megtakarítást és sok bosszuság megspórolását jelent, most pedig a számok ereje győzi meg arról a fogyasztót, hogy 110, illetve 130 leivel jobban jön ki ölenként ha a tüzfát súlyszerint, felvágva és felaprítva vásárolja. Íme az adatok:

Ma 1 öl bükk hasábfá a faterlepen 1000 leibe kerül, a házszállításért 60, a fűrészelésért 60, az aprításért 80 leit kell fizetni. Ezért az 12000 leierért kap a vevő a legyszerencsésebb esetben 15, szóval tizenöt métermázsa aprított tüzfát a hulladék és fűreszpor leszámításával, vagyis 1 métermázsa aprított tüzifa házhhoz szállítva 80 leibe kerül.

Ugyanezt métermázsként és házhhoz szállítva 74 leierért lehet megszerezni a gőzfavágónál, vagy is 15 métermázsa aprított fáért házhhoz szállítva 1110 leit fizet, tehát megtakarít 1 ölnök megfelelő bükkfamennyiségnél 110 Leut. Ma egy öl cserfahasábfá a faterlepeken 1120 leibe kerül, a házszállításért, fűrészelésért, aprításért, úgy mint fent 200 leit kell fizetni. Ezért az 1320 leierért kap a vevő a legyszerencsésebb esetben 16, szóval tizenhat métermázsa aprított tüzfát (a hulladék és fűreszpor leszámításával), vagyis 1 métermázsa aprított fája házhhoz szállítva 82 leit 50 banijába kerül.

Ugyanezt métermázsként házhhoz szállítva 74 leierért lehet megszerezni a gőzfavágónál, vagy is 16 métermázsa aprított tüzfáért házhhoz szállítva 1184 leit fizet, tehát megtakarít 1 ölnök megfelelő cserfamennyiségnél 136 leut.

Egy vagon 10.000 kg. súlyu száraz hasáb tüzifa egyes vagon vételnél Aradon vagonba rakva ma 5400 leibe kerül, a házszállításért 400, fűrészelésért 500, az aprításért 600 leit kell fizetni. Ezért a 6900 leierért, leszámítva a vasuti és szállítási hiányt, fűreszport és hulladékot, a vevő legszerencsésebb esetben 90 métermázsa aprított tüzfát kap, vagyis 1 métermázsa aprított fája házhhoz szállítva 76 leit 66 banijába kerül.

Ugyanezt métermázsként és házhhoz szállítva 74 leierért lehet megszerezni a gőzfavágónál, vagy

is 90 métermázsa aprított fáért 6600 leit fizet házhhoz szállítva, tehát megtakarít 1 vagonnak megfelelő famennyiségnél 240 leut.

Megrendeléseket egész napon át telefonon is felvesz Kardos B. Dezső nagykereskedő telepe az Astra motorgyárral szemben (telefon sz. 836), vagy a városi iroda, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 4. (telefonszám 626.)

Közgazdaság.

Javul az osztrák korona.

A budapesti kifizetés ára ma ismét alábbszállott Zürichben és esett a márka is, a mai nyitáskor csak egy fél svájci centimest adtak száz német márkáért. Mindkét országban ontja a bankoprés a papírpénzt, a valuta esését ez természetessé teszi. A francia frank és a dinár ingadozó jegyzésű volt és csupán az osztrák korona, amelynek javuló irányzatáról már megemlékeztünk, emelkedett ma jelentősebben.

Aradi valutaárak. (Június 15.) Francia frank 13, svájci frank 35, dollár 200, dinár 2.05, szokol 6, márka 0.0030, lira 9.20, angol font 850, magyar korona 0.03.30, osztrák korona 0.0029. **Kifizetések:** Budapest belföldi 40, külföldi 34, Bécs 355, Berlin 0.0019, Prága 5.95, Zürich 35.70, Milano 9.25, Páris 12.90, London 915, Newyork 201, Belgrád 2.20.

Temesvári valutaárak. (Június 15.) Berlin 0.0018.50, Newyork 199, dollár 197, London 917, Páris 12.80, francia frank 13, Zürich 35.60, Milano 9.30, lira 9.10, Prága 5.96, szokol 5.75, Belgrád külföldi 2.20, belföldi 2.10, dinár 2, Budapest külföldi 33, belföldi 41, Bécs 360.

Bucurestii tőzsdézárjat. (Június 15.) **Kifizetések:** Páris 12.72, Berlin 0.0021, London 920, Newyork 201, Milano 9.30, Zürich 36, Bécs 0.002875, Prága 5.92. Budapest 0.0360. **Valuták:** Napoleon 700, márka 0.0030, léva 1.50, török lira 1.15, angol font 890, francia frank 13.10, svájci frank 35, lira 9, drachma 4.10, dinár 2.05, lengyel márka 0.0036, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.0340, szokol 5.90.

Zürichi nyitás. (Június 15.) Berlin 0.0050, Newyork 557.50, London 2571, Páris 35.47, Milano 25.82, Prága 16.66, Budapest 0.0750, Belgrád 6.20, Varsó 0.0075, Bécs 0.0079, bélyegzett 0.0079.

Zürichi zárlat. (Június 15.) Berlin 0.005150, Amsterdam 218.50, Newyork 557, London 2570, Páris 35.35, Milano 25.80, Prága 16.68, Budapest 0.0750, Belgrád 6.15, Varsó 0.0075, Bécs 0.00786250

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Június 15.) Napoleon 24400, Amsterdam 2655—2725, Belgrád 75.50—78, Berlin 0.06.55—7, márkai 0.07.05—7.50, Bucuresti 34.50—

37, lei 35—37.50, London 31250—31950, angol font 31270—31970, Milano 314—326, Newyork 6775—6950, Páris 432—444, francia frank 437—449, Prága 202.50—210.50, Varsó 0.09.70—12, Bécs 0.09.60—10.20, Zürich 1215—1250, svájci frank 1220—1255.

— **A magyar Devizaközpont revíziója.** Budapestről táviratozzák: A Devizaközpontot a kormány mai formájában az új termények forgalmának megindulása időpontjáig tartja fenn. Az új terményexport megindulásától reméli a kormány, hogy jelentékeny idegen valutát fog behozni az országba és akkor a korona stabilizálódása automatikusan fog bekövetkezni, a fizetési eszköz kiutalásában pedig jóval kevesebb nehézség fog mutatkozni, mint ma. A Devizaközpont megszüntetéséről azonban nem lehet szó.

— **A Széchenyi-gőzmalom közgyűlése.** A Széchenyi-gőzmalom részvénytársaság tegnap délután Kintzig János elnöke alatt ülést tartott. A népes közgyűlésen a felszámoló-bizottság tette meg jelentését, hogy bár a vezetőség arra igyekezett, hogy a részvénytársaság vala melvik nagyobb ipari érdekltségben helyet foglaljon, ez eddig nem sikerült. A közgyűlés továbbra is felhatalmazást adott a felszámoló-bizottságnak, hogy a részvénytársaságot ipari koncernben helyezze el. A jelentések meghallgatása után a közgyűlést az elnök berekesztette.

— **Ipari kiállítás Ostravában.** A cseh-szlovákiai konzulátus az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához intézett átiratában felhívja az ipari és kézműipari vállalatok, és érdekltségek figyelmét arra, hogy a morvaországi Ostrava (Mährisch-Ostrau) városban 1923. évi július 16-tól július 31-ig ipari kiállítást rendez. A kiállításon különösen a hánvainar és vasipar legújabb és legkiválóbb vívmányait mutatják be s a konzulátus is elsősorban ennek a két iparágának a figyelmét hívja fel.

— **A magyarországi drágaság.** Budapestről táviratozzák: A hétévű vásáron a hét elején megindult drágulás ma ismét fokozódott. A zseir 2500, a tojás 78, de alio kapitató, új földbalmi 1600, a piac ujdonsága a zöld raprika, darabja 150—170 korona, az élősirke 2500—3800, 415 tvuk 4400—4600, kacsa 4000—7500 páronként. Az élő liba kilogrammja 2500—2700. A cseresznye 800—1000, meggy 700—1000, cser 1000—1600, ribiszke 500—800 kilónként. A citrom darabja 60—80 korona, Barna kenyér kilója 280, félbarna 372, fehér 414, zsemle és kifli darabja 24 korona.

— **Spekulálás a korona romlására.** Egy nagyobb aradi pénzintézethez ma ajánlat érkezett Budapestről, melyben augusztusi szállításra 90-es áron ajánlották magyar koronát. Nagyon sötét szemmel nézhet a magyar korona jövője elé az a budapesti spekuláns, aki jó üzletet vél csinálni azzal, ha augusztusban 90 koronát kell csak fizetnie majd egy leierért. Az aradi pénzintézet természetesen nem ment bele a kockázatos spekulációba és az ajánlatot visszautasította.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
föld.
Cenzurata
IOAN NICHIU

Rézkénpor, Thyosulfát 12%-os nagyobb mennyiségben és a legolcsóbb árban kapható: Vojtek si Weisz, Arad.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

„Joan Limbeck si Flut“ Arad. Fabrica de costiuşuri de metal si intreprindere de inmormantari. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Özv. nemes Urbányi Béláné szül. Hámory Ilona, ugy a saját, valamint gyermekel: Ilonka, férjezett Derecskei Károlyné. Sándor. László. Magda. Kató, veje: Derecskei Károly, unokája: Judit Babu, nemes Urbányi László menyasszonya Markovich Margit, valamint az összes rokonság nevében is a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy forrón szeretett felejtethetetlen jó férje, ki a legjóságosabb, legönfeláldozóbb férj, apa, após, nagypapa és rokon volt

nemes Urbányi Béla,

Arad város nyug. főpénztárnoka és a Magyar Magánvasutak kölcsönös kárviselési egyesményének ügyvezetője.

Folyó évi június hó 14-én éjjeli 11 órakor munkás életének 62-ik, zavaratlan, boldog házasságának 30-ik évében, hosszas betegség és a halotti szentségek áhítatos felvétele után, elhunyt.

Drága halottunk folyó hó 16-án délután 1/6 órakor a Bulev. Carol I. 60. (Erzsébet királyné-körút 8. sz.) gyászházban fog a rom. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és onnan a helybéli felső temetőben levő családi sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Az egésztestő szentmise áldozat folyó hó 21-én délután 9 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák templomában az Erek Urának bemutatattal.

Nyugodjék békében Amen!

Arad, 1923. június hó 15. 3375

Urbányi Ilona férjezett özv. rétháti Kövér Zsigmondné. Urbányi Jolán férjezett rétháti Kövér Béláné. Urbányi Gizella férjezett Kiss Ferencné, testvérel. Urbányi János, Urbányi Blanka férjezett özv. Vertán Csabáné. Czifra Flóra férjezett özv. rétháti Kövér Lajosné, unokatestvérel.

A Kelet hírlapiroda tulajdonosai és tisztviselői kara szomorú szívvel jelentik, hogy a vállalat megalapítása óta szorgalmas, pontos és hű tisztviselőjük, illetve kartársuk

Szekely Gusztáv úr

folyó hó 14-én Oradea-Maren hírtelen elhunyt.

Önfeláldozó, példás munkatársunk, illetve kartársunk emlékét kegyelettel őrizzük meg!

Arad, 1923. június 15. 13150

Str. Cosbuc

(Wesselényi-utca) vagy Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér) környékén nagyobb telkes házat keresek megvételre. Cim KELET hírlapíródában.

Kifutó fiu felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1.50 lel. Vastagabb betűvel 3.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

ÉVIKE! Tudatom veled, hogy szombaton este tartom utolsó táncestélyemet az „Erzsébet“-moziban. Remélem eljöttök percputyostól. Szeretettel vár: Hesz-bácsitok. 13272

Alkalmazás.

EGY MEGBIZHATÓ száraz dada keresetük két hónapos haba mellé 500 lel fizetéssel. Cim a kiadóban. 700

MUNKÁSNOK felvétetnek kegyvár Str. Muresanu (Nádor-utca) 5. 3348

VARRÓLEÁNYOK elsőrendű francia munkára felvétetnek. Várad-szalom. Str. Russu Sirianu 20/3. (Aulich-utca.) 13272

MÁSODIK szobaleány azonnalra keresetük. Cim Wallinger hrdetőjében. 13272

RAKTÁRNOKI, felügyelői, pénztárosi, vagy egyéb bizalmi állás betöltésére vállalkozik három nyelvet beszélő volt katonatiszt. Megkereséseket „Megbízható” címen Wallinger hirdetője továbbít. 13272

GYAKORLOTT fizető leányok és tanulóleányok felvétetnek Bulev. Dragalina (Apponyi-ut) 7. Özv. Székelyné. 3374

Lakás.

PIATAL házaspár keres egy 2 ágyas szobát. Cimeket a kiadóba kérnek. 3373

Vétel és eladás.

DIÓFA SZEKRÉNYEK, divány, vaddisznó bőr, kis íróasztal, gobelin képek, ághuzatok, asztalnémi, képek, vasmosdó, székek, függöny stb. eladó. Str. Consistorului 12. (volt Bathyány-u. 28.), I. em. jobbra. 1000

BÖSENDORFER koncert zongora eladó Siria Toconita. Ugyanott 60 családra való méhkaptár eladó. 3337

KITŰNŐ ZONGORA eladó. Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-u.) 26. sz. 13905

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászöngyöket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

URISZOBA vadonatúj eladó. Salon Artistique Fischer Eliz-palota. 13376

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szöngyöket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázakat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13373

KITŰNŐ ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és olcsó hangjegyek. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Kerpelnél. Telefon 385. 13625

Ingtalan.

SAROKHÁZ, fűszerüzlet, korlátolt Italmérés és trafik elárúsítással, forgalmas helyen az állatvásártérre vezető utvonalon eladó. Cim a kiadóban. 3361

SZÁZNYOLC HOLD legelő kiadó. Cim a kiadóban. 3372

Uzletek.

JÓFORGALMU fűszerüzlet korlátolt Italméréssel, elfoglalható lakással eladó. Cim a kiadóban. 3310

EGY ÜZLETHELYISÉG BERENDEZÉSEL eladó. Cim a kiadóban. 3371

Különfélék.

EZERJÖFŰ gyomorelixir, páratlan hatásu szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszertár Aradon. 10831

Telegram.

A napokban érkezik a nagy

Circus Bela

Legelőgásabb pazar berendezés. Elsőrangú világvárosi attrakciók. Altalános elsőrangúnak elismerve.

Circus Belában

a legkiválóbb idomított és iskolázott

lovak.

Ugy a magas iskolai lovaglásban, mint szabadon elővezeive. Legjobb bobócok, augusok, lovasok, lovarnók, akrobaták, légtornászok, zsongleurök, equilibristák, gladiatorok és sok eddig nem látott világhírű számok.

Saját elektromos világítás. Saját zenekar. Amerikai felszerelés. Reggel érkezünk és este már játszunk. A megnyitó előadás napját és helyét külön falragason hirdetjük. 13149 Igazgató: G. Bela.

Plombált, valódi szegedi édesnemes, rózsás es mercantil **PAPRIKA** szükségletét mindenkor a legelőnyösebben szerezheti be:

BODNÁR TESTVÉREK

szegedi paprika-import, romániai főlerakatában ARAD, Strada Mocioni No. 4. (Orczy-utca) 1. szám. Eladás csak nagyban.

Néhány nagy üzlethelyiség

Timişoaran. (BANAT) a város legnagyobb idegenforgalmu helyén, a központi pályaudvarral (Gara Domnița Elena) szemben azonnal kiadó. Ugyanczen házban van egy szálloda 100 szobával. A helyiségek alkalmasak gyártelepek, nagykereskedők, bankok, váltóüzletek, hajózási vállalatok stb. stb. részére.

A legjobb kávéház és vendéglő

sörösarnokka! Timişoaran (BANAT) a pályaudvarral szemben, a házban szálloda 100 szobával, a város legforgalmasabb helyén, egy 8 éves borszerződéssel eladó. 13660

Közelebbit: **MAYER LAJOS**, Timişoara (Banat) Principele Carol (Józsefváros) Str. I. C. Braşlanu (Uri-utca) 20. szám.

Telefon 151. Mindenfajta nyomtatványokat Telefon 151.

a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig izléseesen, jutányosan és gyorsan készít

az „Aradi Közlöny” nyomdája Acsev-palota Acsev-palota

Brillánsárut, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árukat és hamis fogsorokat magas áron veszek: Kun ékszerész, Arad.